

Huvudman

Föreningen för Gefle Kristna Skola
Organisationsnummer 885001-
8683
huvudman@gks.nu

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Tranmursskolan i Gävle; nu fråga om uppföljning av beslut den 27 mars 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde våren 2024 en tillsyn av Tranmursskolan i Gävle kommun. Skolinspektionen har i tidigare beslut, den 28 juni 2024, beslutat att förelägga Föreningen för Gefle Kristna Skola att vidta åtgärder med anledning av brister i verksamheten som framkommit. Ett uppföljande besök på Tranmursskolan har genomförts i januari 2025. Skolinspektionen har vidare den 27 mars 2025 beslutat att förelägga Föreningen för Gefle Kristna Skola att senast den 11 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister vid Tranmursskolan rörande att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Föreningen för Gefle Kristna Skola en anmärkning avseende särskilt stöd och betygssättning. Föreningen för Gefle Kristna Skola har den 8 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningarna samt skriftliga kompletteringar den 10, 16 och 17 oktober 2025. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Föreningen för Gefle Kristna Skola har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningarna samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 27 mars 2025 bedömde Skolinspektionen att Föreningen för Gefle Kristna Skola inte uppfyllde författningarnas krav avseende att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen, om

inte någon undantagsregel är uppfylld. Detta då undervisningen i vissa årskurser i ämnena svenska, engelska, bild, slöjd, hem- och konsumentkunskap, historia, samhällskunskap, idrott och hälsa, moderna språk (spanska), samhällsorienterande ämnen (SO), matematik, naturorienterande ämnen (NO), teknik och skolans val kristendom bedrevs av lärare som inte hade behörighet att undervisa i ämnet. Huvudmannen hade inte heller gjort tillräckliga ansträngningar för att försöka rekrytera legitimerade och behöriga lärare då huvudmannen i vissa fall enbart annonserat på skolans hemsida och inte via Arbetsförmedlingens platsbank inför läsårsstart.

Huvudmannen har den 8 augusti 2025 redovisat vidtagna åtgärder. Som en del av redovisningen har huvudmannen, bland annat, inkommit med underlag i form av annonsering efter lärare.

Huvudmannen uppger i redovisningen att skolchefen och rektorn har kartlagt samtliga lärartjänster utifrån gällande lärarlegitimationer och tagit fram en ny tjänstefördelning inför läsåret 2025/2026. Utifrån denna fördelning har platsannonser publicerats via Arbetsförmedlingen. Med stöd av en lokal riskbedömning, genomförd tillsammans med skyddsombud, samt efter facklig förhandling med Almega och Sveriges Lärare, har en kollektiv förhandling genomförts. Denna avser legitimerade lärare som innehar legitimation i vissa men inte alla av de ämnen de undervisar i, och som har heltidstjänst med tillsvidareanställning. Att säga upp de delar av tjänsten där läraren saknar legitimation bedöms medföra en betydande risk eftersom läraren då kan välja att avsluta hela sin anställning. Detta skulle innebära att skolan förlorar behörig personal även i de ämnen där läraren faktiskt är behörig, vilket i sin tur skulle försämra skolans totala behörighetsgrad. Mot denna bakgrund gör huvudmannen bedömningen att det föreligger särskilda skäl att tillfälligt låta legitimerade lärare undervisa även i ämnen där de för närvarande saknar ämnesbehörighet. Detta ses som en nödvändig och rimlig åtgärd för att säkerställa kontinuitet och stabilitet i undervisningen samt för att inte äventyra skolans totala behörighetsnivå. Undantaget tillämpas restriktivt och endast under den tid som krävs för att behörig personal ska kunna rekryteras. Legitimerade lärare som saknar behörighet i vissa ämnen är informerade om att dessa delar av tjänsten annonseras inför varje läsår, och de har även uppmuntrats att utöka sin ämnesbehörighet. Gällande rekrytering av lärare inom de ämnen där de ännu saknar legitimerad personal har inga nyanställningar kunnat genomföras, då de sökande antingen saknat legitimation eller haft önskemål om tjänstgöringsomfattning som inte överensstämte med skolans behov.

Huvudmannen har den 10 oktober 2025 inkommit med en skrivelse av vilken det framgår att huvudmannen under den senaste annonseringsperioden, den 9 maj till den 8 juni 2025, publicerade fem annonser via

Arbetsförmedlingen och att det inkom totalt 17 ansökningar. Ingen legitimerad lärare har anställts. Den 16 oktober 2025 har huvudmannen inkommit med annonserna som publicerats via Arbetsförmedlingen.

Av den skriftliga information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen framgår att eleverna i årskurserna 7–9 numera undervisas av legitimerade och behöriga lärare i ämnena engelska och teknik. Vidare framgår det att eleverna undervisas av legitimerade och behöriga lärare i bild och skolans val kristendom i årskurserna 1–6 och i samhällsorienterande ämnen (SO) i årskurserna 2–3. I flera ämnen undervisas eleverna dock fortfarande av lärare som saknar lärarlegitimation eller behörighet för de ämnen de undervisar i.

Undervisning i ämnena bild, slöjd (textil), hem- och konsumentkunskap, svenska, samhällskunskap och historia

Läraren som undervisar i ämnena bild för elever i årskurserna 7–9, slöjd (textil) i årskurserna 3–9 och hem- och konsumentkunskap i årskurserna 6 och 8 saknar lärarlegitimation.

Undervisningen i ämnena historia och samhällskunskap i årskurserna 4–9 bedrivs av en lärare som visserligen har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Läraren undervisar även elever i årskurserna 7–9 i svenska och årskurs 9 i hem- och konsumentkunskap men saknar behörighet att undervisa även i dessa ämnen.

Av redovisningen framgår att huvudmannen lade ut en annons i november 2024 och maj 2025 via Arbetsförmedlingen gällande en tjänst som legitimerad och behörig lärare i svenska, historia och samhällskunskap i årskurserna 7–9. Det var dock ingen behörig lärare som sökte tjänsten. Vidare har huvudmannen i november 2024 och maj 2025 annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i hem- och konsumentkunskap i årskurserna 4–9 via Arbetsförmedlingen. Ingen legitimerad lärare sökte tjänsten. Huvudmannen har även annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i bild i årskurserna 7–9 via Arbetsförmedlingen i december 2024 och maj 2025. En legitimerad lärare sökte tjänsten och rektorn har försökt få kontakt med läraren men läraren har inte svarat på dessa kontaktförsök. Huvudmannen har annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i slöjd (textil) via Arbetsförmedlingen i november och december 2024 och maj 2025. Huvudmannen uppger att en legitimerad sökande tackade nej på grund av att tjänsten var för liten.

Undervisning i ämnet idrott och hälsa

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa bedrivs i samtliga årskurser av en lärare som visserligen har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i ämnet. I november 2024 och i maj 2025 lades en annons ut gällande en legitimerad och behörig lärare i idrott- och hälsa för

årskurserna 1–9 via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen uppger att ingen behörig lärare sökt tjänsten. En sökande med examen via VAL men utan legitimation tackade nej till erbjudande om en tjänst på 40 procent.

Undervisning i ämnet moderna språk (spanska)

Läraren som undervisar i ämnet moderna språk (spanska) i årskurserna 6–9 saknar lärarlegitimation. Av redovisningen framgår att läraren börjat sin anställning i september 2025 och har en utländsk lärarexamen. I maj 2025 lades en annons ut gällande en legitimerad och behörig lärare i moderna språk (spanska) för årskurserna 6–9 via Arbetsförmedlingen.

Huvudmannen uppger att två legitimerade lärare i moderna språk sökte. Den ena sökanden var bosatt i Norrköping och kunde endast fjärrundervisa, vilket inte är möjligt då Tranmursskolan saknar tillstånd för fjärrundervisning samt ekonomiska förutsättningar för handledarresurs i klassrummet. Den andra sökanden som är bosatt i Malmö avböjde dialog.

Undervisning i ämnena matematik, naturorienterande ämnen (NO), teknik och slöjd (trä och metall)

I ämnena matematik, NO och teknik i årskurserna 4–6 och slöjd (trä och metall) i årskurserna 3–9 undervisas eleverna av en legitimerad lärare som saknar behörighet att undervisa i ämnena. Läraren påbörjade sin tjänst i slutet av januari 2025. Läraren är behörig att undervisa i samtliga ämnen hen undervisar i utom slöjd men dock enbart i årskurserna 1–3.

I april 2024, november 2024 och maj 2025 lade huvudmannen ut en annons gällande en legitimerad och behörig lärare i matematik, NO och teknik för årskurserna 4–6 via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen uppger att tre obehöriga lärare sökt. I april 2024, november 2024 och maj 2025 lade huvudmannen även ut en annons gällande en legitimerad och behörig lärare i slöjd (trä- och metall) för årskurserna 4–6 men ingen legitimerad lärare har sökt tjänsten.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser undervisning i ämnet modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena framgår att om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84 f.)

Skolinspektionens bedömning

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att elever på Tranmursskolan läsåret 2025/2026 ges undervisning i flera ämnen av lärare som saknar legitimation och behörighet att undervisa.

Utifrån vad huvudmannen angett i sin redovisning beror detta på att huvudmannen trots annonsering inte lyckats rekrytera lärare med legitimation och rätt behörighet till de lärartjänster som huvudmannen bedömt behövs på Tranmursskolan läsåret 2025/2026. Av utredningen framkommer dock att huvudmannen har vidtagit, och fortsätter vidta, åtgärder för att tillgodose att eleverna vid skolenheten i så stor utsträckning som möjligt undervisas av behöriga lärare.

Skolinspektionen konstaterar att skollagen medger möjligheten att, i fall då det inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig, i stället använda sig av lärare som är lämpliga och utbildade även om dessa saknar rätt ämnesbehörighet. Skolinspektionen vill dock, i sammanhanget, påminna om att regelverket medger denna möjlighet enbart för en begränsad period, upp till högst ett år. Skolinspektionen förutsätter att Föreningen för Gefle Kristna Skola fortsätter vidta åtgärder för att tillgodose att elever i så stor utsträckning som möjligt ges undervisning av behöriga lärare.

Skolinspektionen gör med anledning av ovanstående bedömningen att det inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet avslutas därför i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 27 mars 2025 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan inte uppfyllde skollagens krav vad gäller särskilt stöd. Detta då ett åtgärdsprogram inte hade följts upp och utvärderats och sju åtgärdsprogram hade daterats med datum för uppföljning som passerat.

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder följande. Det har tagits fram en ny mall för åtgärdsprogram som används sedan januari

2025. Den nya mallen innehåller obligatoriska fält för uppföljningsdatum, ansvarig funktion och nytt datum vid revidering. Huvudmannen har även infört en uppföljningslogg som protokollförs av deras specialpedagog/rektor och sedan den 1 februari 2025 träder försteläraren in vid specialpedagogens/rektorns frånvaro. Vidare så har samtliga åtgärdsprogram med passerade datum följts upp och reviderats. Uppföljning av åtgärdsprogram har även integrerats i skolans elevhälsoteamcykel.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 27 mars 2025 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan inte uppfyllde skollagens krav vad gäller betygsättning. Detta då undervisande lärare som saknar lärarlegitimation inte har signerat i betygskatalogen utan enbart den legitimerade läraren som den undervisande läraren sambedömer med.

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder följande. Sedan vårterminen 2025 finns en ny rutin för dubbel signatur i betygskatalogen och det har införts en obligatorisk signeringsmall i betygskatalogen med fält för dubbel signatur och datum. Vidare uppger huvudmannen att både undervisande och legitimerade lärare ska signera och datera betyg vid sambedomning. Det har även lagts in ett kontrollmoment för signering i skolans kalendarium vid terminsslut.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska skolenheten ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgifter i stället skrivas under elektroniskt (7§).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Bergqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Bergqvist

X Charlotte Rosengren

Föredragande
Signerat av: Charlotte Rosengren